

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

LES POUES. ACTIVITATS PRÈVIES A L'AULA

Llegeix el següent text.

Cap a l'any 1650 va començar a sorgir a Castellterçol i el seu entorn una nova indústria que va arribar, més o menys, fins al 1950 i que va donar vida a una bona colla de jornalers que miraven de treure profit del fred de l'hivern. Així començaren a construir-se poues a prop de les rieres, per tal de disposar d'aigua, i ben aviat es començà un procés de comercialització del glaç, el qual era transportat sobretot a Barcelona.

Una poua de glaç consistia en un forat excavat a terra d'uns 9 metres de fondària i 10 m de diàmetre. Estaven fetes amb parets de pedra d'uns 3 m de gruix i tancades amb una volta, també de pedra, en forma arrodonida. A la paret que dóna a la riera hi havia una obertura o portell que servia per introduir la neu i el glaç i extreure'n posteriorment el gel.

L'època més esplendorosa de l'ús de les poues s'estengué entre el 1700 i el 1900. Hi ha constància, però, que entre els anys 1940-1950, encara va funcionar la poua situada a prop de Can Revitllat i també a Cal Cara Brut. Encara proveïen de glaç a algunes persones que ja començaven a venir a estiuejar cap als indrets de Sant Quirze i Castellterçol, però sobretot a Barcelona i també a pastissers de Moià i Castellterçol. A partir d'aquells moments l'activitat va començar a decaure degut, sobretot, a l'aparició dels frigorífics elèctrics.

El gel que arribava de les poues servia per conservar els aliments, per fabricar gelats o refredar begudes, i també per curar. Per exemple aplicant gel s'aconseguia fer baixar la febre, aturar hemorràgies o servir d'anti-inflamatori en cas de cops o fractures.

- Ara contesta les següents preguntes:

- **Per a què s'utilitzaven les poues ?**

- **Per què les poues es construïen a prop de les rieres?**

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

- **Com havien de ser els hiverns per a què es pogués treure el màxim profit econòmic?**

PENSA I CONTESTA

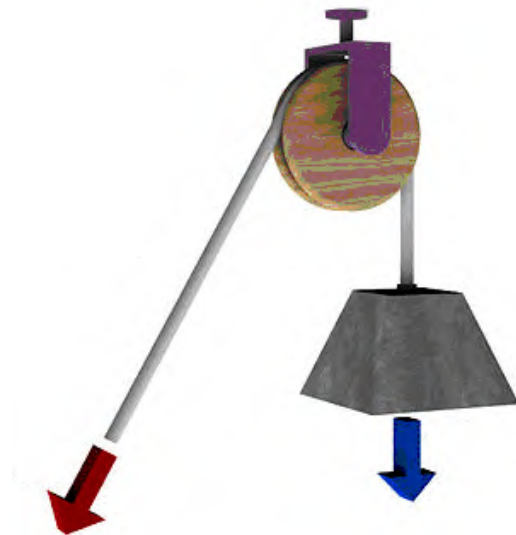
-Amb quin mecanisme, creus, que feien baixar els cistells plens de neu i gel fins al fons de la poua?

-Fixa't en la següent imatge i digues si la teva resposta ha estat la correcta

El mecanisme intern de la poua

La politja o corriola és una màquina simple que serveix per transmetre força. Està formada per un disc tallat al seu interior per permetre guiar una corda. El disc gira lliure al voltant del seu eix.

La politja va ser una de les màquines simples que va descriure Arquímedes, un científic grec que va néixer fa gairebé 2300 anys.

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

Avui dia utilitzem un munt de màquines simples basades en els plans inclinats, les politges i les palanques. Des de l'antiguitat no hem deixat d'utilitzar-les per ajudar-nos a realitzar tot tipus de treballs. Els trencanous, les tisores, els carretons, les pinces per a les celles o els ascensors, són objectes basats en els tres tipus de màquines simples que va descriure Arquímedes.

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

TREBALL DE CAMP

CAMINEM FINS LA POUA DE CAN REVITLLAT

Com és el camí que hem fet fins arribar-hi?

Pla

Amb pendent: - de pujada

-de baixada

- amb pujades i baixades

Com és el paisatge on es troba la poua?

Amb muntanyes

Pla i amb camps de conreu

Hi ha prop una riera?

Si

No

Fes una descripció del paisatge que observes:

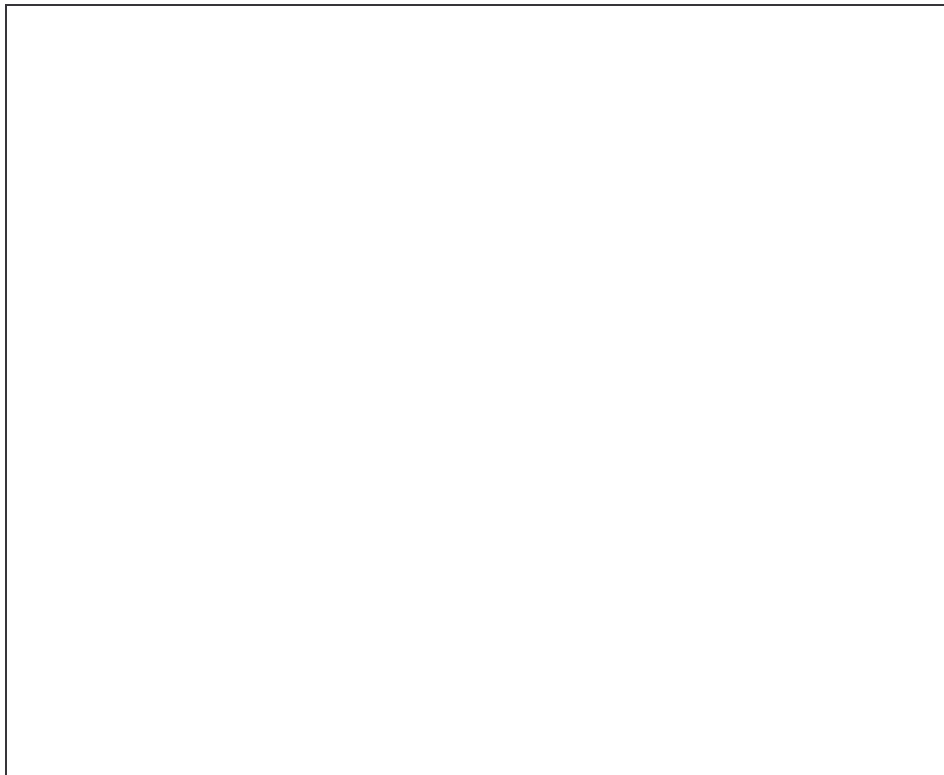

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

LA POUA

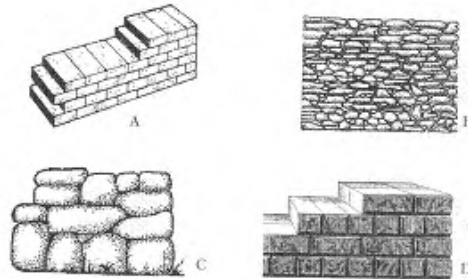

Fes un dibuix de la poua. Has de procurar que sigui el més realista possible, per aconseguir-ho has de fixar-te molt bé en tots els seus detalls:

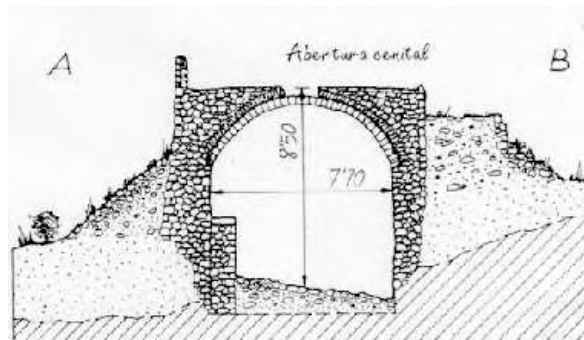

Observa i descriu de quins materials està construïda:

Amb quin d'aquests quatre tipus de paret s'assembla més el tipus de construcció de la poua?

El següent dibuix és l'esborrany previ a la construcció d'una poua. La persona que el va dibuixar, va fer unes mesures prèvies a la construcció.

- **Què va calcular?**
- **L'obertura d'aquesta poua s'assembla a la de la poua que estàs estudiant? En què es diferencia?**
- **L'obertura o portell de la poua de Can Revillat està orientat cap a la riera. Per què creus que era important fer-ho així?**

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

- **Mesura el perímetre de la base de la poua de Can Revitllat. El perímetre de la base es refereix a la circumferència que marca aquesta edificació en contacte amb la terra.**

- primer mesura la meitat del perímetre de la pou i llavors per saber el perímetre total que has de fer?

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

FEINA A CLASSE EN TORNAR DE LA VISITA.

UNA FEINA ARRISCADA I DURA

De fet la temporada de treball devia començar cap a mitjans d'octubre. S'havien de netejar les poues de tota mena de deixalles que hi haguessin quedat de la temporada anterior. Les basses prop de les poues on s'hi entollava l'aigua, calia deixar-les netes de boga, joncs i esbarzers crescuts durant l'estiu. Un cop endreçada i neta la poua, havia d'esperar que arribessin les primeres glaçades.

S'aprofitava també la neu, que segons sembla, en aquells anys era més abundosa que no pas avui. La neu s'anava premsant i d'aquesta manera s'obtenien també unes plaques de neu glaçada que eren dipositades en el fons de la poua.. L'empouament es feia per pisos. Es cobria de cap a cap la poua de glaç o neu glaçada i quan ja s'havia omplert un sostre, al damunt s'hi tirava un bon gruix de boll (pellofa que cobreix el gra de blat, separada després de la batuda) ben aplanat que feia de separació de l'altra capa de glaç, i evitava que s'enganxessin unes capes amb les altres i així, fins a tenir-la plena. El glaç, d'aquesta manera no es fonia i es conservava intacte fins arribar la primavera, moment en què els jornalers començaven a treure'l.

En acabar el temps de les glaçades començava l'etapa més moguda pels treballadors de les poues. Calia aparellar els carros i les mules i començar el transport, que es feia de nit i, principalment, cap a Barcelona. Aparellats els carros, es treia el glaç a peces, les quals havia de serrar per fer-les a mida. Embolcallades de boll, es començaven a enfilars els camins que menaven a la carretera de carro que anava a la ciutat.

El transport era llarg i laboriós. Calia apressar-se ja que la mercaderia era fràgil i podia fondre's. Podem calcular que devien trigar entre 10 i 12 hores per anar de Castellterçol a Barcelona, trajecte que avui dia es fa en una hora o menys.

Text adaptat de l'escrit per Joan Capdevila a <http://www.castelltersol.cat/ca/turisme/rutes-i-llocs-interes/ruta-poues-gla%C3%A7>

L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT. LA POUA DE CAN REVITLLAT .
CEIP RAMONA CALVET. CASTELLTERÇOL

- **Imagina't que ets un treballador o treballadora de les poues de glaç l'any 1808. Descriu com seria una jornada de treball des de l'extracció del gel a la poua, fins a la seva venda a Barcelona.**